Бачки универзитет СВЕТИ САВА

Година XIV
Бр. 21
Мај 2016

Часопис историјске секције

ЈШ „Свети Сава" Бор

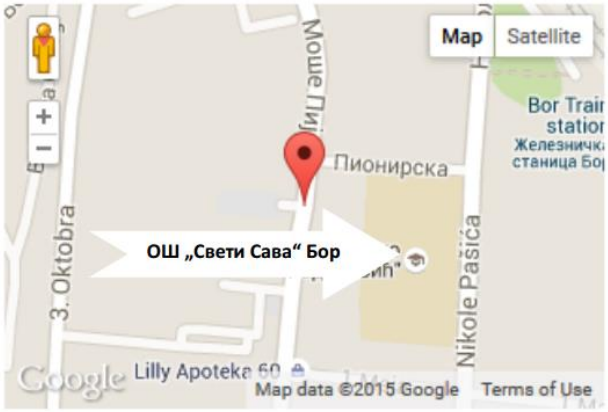
Издавач
Историјска секција ОШ „Свети Сава“ Бор

За издавача
Директор школе: Емилија Чолак
проф. разредне наставе
Идејна замисао часописа
Николица Младеновић, нас. историје
Главни и одговорни уредник
Матија Марковић, проф. историје
Технички уредник
Иван Живковић, проф. технике и информатике
Коректор
Тамара Стошић, проф. српског језика
Уредник страна на енглеском језику
Ана Јевремовић, проф. енглеског језика
Сања Бугарин, проф. енглеског језика
Уредник страна на руском језику
Александра Пиљевић, проф. руског јез.
Чланови редакције:
Жељко Дражић V-3
Жикица Карајмановић, Михајило Јовановић V-1
Николина Јанковић V-1
Немања Јовић VI-3
Невена Војиновић VI-3
Марина Друлић VII-2
Неда Јакша VIII-2
Александра Младеновић VIII-1
Бојан Стошић VII-1
Немања Стефановић VII-1
Марија Трпковић VIII-1
Даница Марковић VIII-1
Сташа Миленковић, Јована Станојевић VI-1
Ена Живић VIII-1
Драгана Николић VIII-2
Анастасија Пиљевић, Сања Богојевић VI-2
Кристина Вануцић VIII-2
Невена Симић VIII-2
Наташа Шајканац, Исидора Пунђејевић VII-2
Нижи разреди
Ликовна обрада:
Емилија Трајковски, проф. ликовне културе
Фото: Чланови историјске секције
Штампа: Графомед Траде Бор
Тираж: 70 примерака

Садржај

Реч две директора Емилије Чолак	4
Храм Светог Саве у Београду	9
Деспот Стефан Лазаревић	10
Константин Велики	12
Аја Софија	13
Александар Невски	14
Влад Цепеш Дракула	16
Дан победе девети мај	17
Васељенски сабори	18
Константин Филозоф	21
Највеће православне светиње Србије	22
Охрид	25
Средњовековна српска књижевност	27
О драмском студију	30
Извештај са екскурзије	31
Ortodoxy	32
Serbian heritage	33
Руски православни храмови и манастири	38
Дигитално насиље	41

Основна школа "Свети Сава" Бор

Моше Пијаде 31, 19210, Бор, Србија
030 421 688 Факс: 030 422 673
Email: ossvetisavabor@ptt.rs
https://ossvetisava.wordpress.com/
Матични број: 07130139
Пиб: 100499692
Директор: Емилија Чолак, проф.

Бор, мај 2016

**„САМО СЕ СРЦЕМ ДОБРО ВИДИ.
ОНО БИТНО ЈЕ НЕВИДЉИВО”**

ЧЛАНОВИ РЕДАКЦИЈЕ ИСТОРИЈСКЕ СЕКЦИЈЕ

Реч-две директорке Емилије Чачак

Десетог маја 2016. године обележавамо Дан спаљивања мошти Светог Саве на Врачару. Ове године школа навршава 46 година од свог постојања.

Иначе, школа је формирана давне 1970. године 30. априла под називом Четврта основна школа. Поводом 30-годишњице Авноја, 1973. године школа добија ново име „29. новембар". На дан ослобађања Бора 3. октобра 1982. године обновљена је школска зграда „29. новембар", „Бранко Радичевић" и СОШ „25. мај" и тада је званично подељен школски простор између ових школа. Школске 1990/91. године, тачније 22. јуна 1991. године Наставничко веће школе покреће иницијативу и доноси одлуку да школа промени име у ОШ „Свети Сава". Данас школи припадају два подручна одељења од I до IV разреда, Доња Бела Река и Танда.

Интензивним радом на остваривању васпитно-образовних задатака у наставним и ваннаставним активностима наша школа стекла је добар углед, сви запослени су цењени грађани и васпитачи. Генерације наших ђака најбоље говоре о томе.

Ове године такође имамо запажене резултате на такмичењима:

СРПСКИ ЈЕЗИК

- Сташа Миленковић, ученица 6-1 разреда освојила је II место на општинском такмичењу.

Предметни наставник: Тамара Стошић

КЊИЖЕВНА ОЛИМПИЈАДА

- Марија Трпковић, ученица 8-2 разреда освојила је II место на општинском такмичењу, а потом и II место на окружном такмичењу.
- Кристина Вануцић, ученица 8-2 разреда освојила је III место на општинском такмчењу.

Предметни наставник: Мирјана Лазић

МАТЕМАТИКА

- Невена Симић, ученица 8-2 разреда освојила је II место на општинском такмичењу.

Предметни наставник: Јасна Милићевић

- Алекса Богдановић, ученик 4-2 разреда освојио је III место на општинском такмичењу.

Такође су се пласирали на окружно такмичење и следећи ученици због померања прага пролазности:

- Снежана Максимовић, ученица 4-1 разреда;
- Ива Стојановић, ученица 4-1 разреда;
- Вуксан Виденовић, ученик 4-2 разреда;
- Марта Митић, ученица 4-2 разреда.

Учитељи: Милоје Станковић и Данијела Њамцуловић

- Николина Јанковић, ученица 5-1 разреда на окружном такмичењу освојила је II место.

Предметни наставник: Марија Никодијевић

- Живић Алекса, ученик подручног одељења у Д.Б. Реци освојио је III место на такмичењу „Мислиша".

Учитељ: Надежда Илић

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

- Даница Марковић, ученица 8-1 разреда освојила је III место на општинском такмичењу и II место на окружном такмичењу и тиме се пласирала на републичко такмичење.

Предметни наставник: Сања Бугарин

ИСТОРИЈА

- Марија Трпковић, ученица 8-2 разреда освојила је I место на општинском такмичењу и II место на окружном такмичењу.

Предметни наставник: Матија Марковић

БИОЛОГИЈА

- Николина Јанковић, ученица 5-1 разреда освојила је I место на општинском такмичењу.

Предметни наставник: Драгана Глигоријевић.

ФИЗИКА

- Исидора Пунђејевић, ученица 7-2 разреда освојила је I место на општинском такмичењу.
- Сташа Миленковић, 6-1 освојила је II место на општинском такмичењу.

Предметни наставник: Душан Миладиновић

ТЕХНИЧКО И ИНФОРМАТИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ

- Николина Јанковић, ученица 5-1 разреда на општинском такмичењу освојила је III место, а на окружном такмичењу освојила је I место и пласирала се на републичко такмичење у дисциплини папирно моделарство.
- Немања Јовић, ученик 6-3 разреда на општинском такмичењу освојио је III место, а на окружном такмичењу освојио је II место и пласирао се на републичко такмичење у дисциплини авио моделарство.

Предметни наставник: Дејан Балановић

ТЕСЛА ИНФО КУП 2016

За општински ниво такмичења пласирали су се следећи ученици:

- Неда Јакша, ученица 8-2 разреда;
- Немања Стефановић, ученик 7-1 разреда;
- Михајло Радичевић, ученик 8-2 разреда;
- Нинослав Драгуљесковић, ученик 8-1 разреда;
- Наташа Шајканац, ученица 7-2 разреда;
- Јован Миленковић, ученик 8-1 разреда;
- Јован Бећаревић ученик, 7-1 разреда;
- Вељко Аврамовић, ученик 8-2 разреда.

Предметни наставник: Иван Живковић

ШКОЛСКА ОЛИМПИЈАДА –ПЛИВАЊЕ

- Мартин Карабашевић, ученик VI-1 разреда на окружном такмичењу освојио је I место и пласирао се на републичко такмичење у дисциплини делфин стил.
- Немања Стефановић, ученик VII-1 разреда на окружном такмичењу освојио је II место у дисциплини краул стил.
- Василије Шаранчевић, ученик VIII-2 разреда на окружном такмичењу освојио је III место у дисциплини краул стил.
- Перица Шарбановић, ученик VI-1 разреда на окружном такмичењу освојио је III место у дисциплини краул стил.
- Милена Јевремовић, ученик IV-1 разреда на окружном такмичењу освојила је II место у дисциплини леђни стил.

Предметни наставник : Саша Станојевић

МИНИ РУКОМЕТНА ЛИГА –ФЕСТИВАЛ РУКОМЕТА

- Дечаци 4-1 разреда освојили су III место.

Учитељица : Данијела Њамцуловић

За ову школску годину планирала сам израду фасаде у матичној школи и израду фасаде у реонском одељењу у Доњој Белој Реци. Очекујемо успешну и ову школску годину. Свим члановима историјске секције желим успешан даљи рад на часопису „Ђачки унивевзитет", а читаоцима часописа, као и сваке године, дарујем песму из своје збирке песама. С обзиром на то да компонујем, песму „Дан школе" оплеменила сам нотама.

Дан школе

Као што свако има
свој мали свечан дан,
и моја школа данас
прославља рођендан.

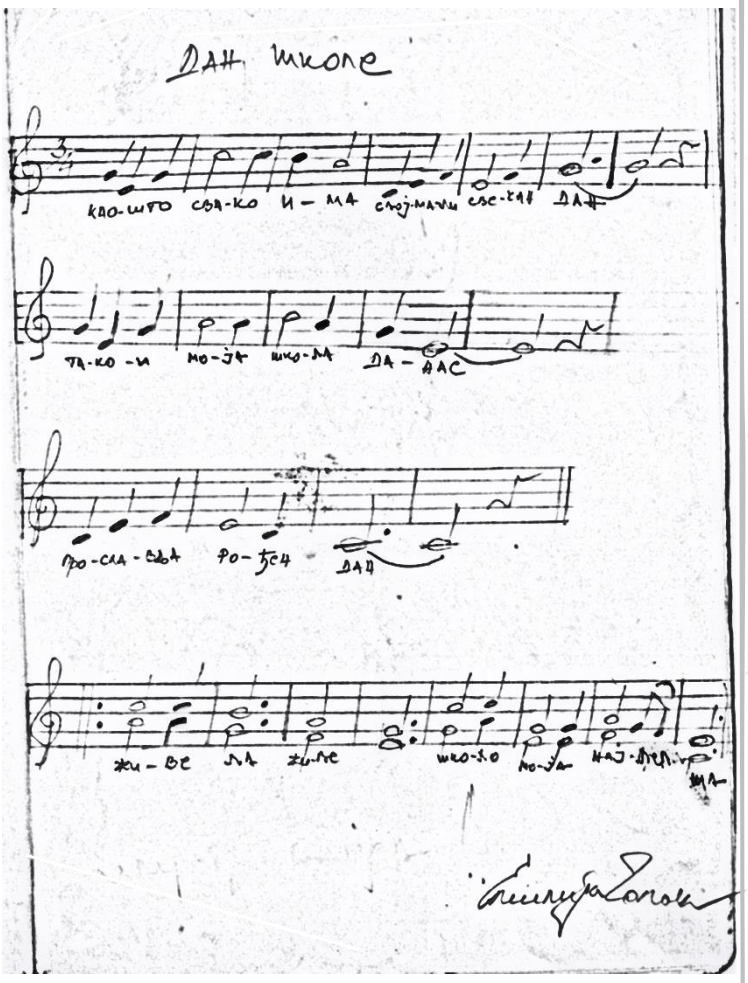
рефрен
Живела, живела, школо моја најлепша,
Живела, живела, школо моја најдража.

Најдража школо моја,
певам ти оду ту,
да памтићу те увек
по добру, не по злу.

рефрен
Живела, живела, школо моја најлепша,
Живела, живела, школо моја најдража.

Данас ти славу красим
и дајем завет свој,
учићу увек добро
и бити пример твој.

рефрен
Живела, живела, школо моја најлепша,
Живела, живела, школо моја најдража.

Храм Светог Саве у Београду

Храм Светог Саве највећи је српски православни храм. Налази се у источном делу Светосавског трга, на општини Врачар у Београду.

Хоџа Синан-паша 1594. спалио је мошти Светог Саве, оснивача Српске провославне цркве. Године 1895. а 300 година након спаљивања моштију Светог Саве, у Београду је основано друштво за подизање храма Светог Саве на Врачару, чији је циљ био да се на месту спаљивања моштију подигне храм. Избијање Првог балканског рата 1912. године, као и Други балкански и Први светски рат који су уследили, зауставили су изградњу храма. Четрдесет година након почетне замисли и 340 година након спаљивања моштију Светог Саве, изградња храма је коначно започела 15. септембра 1935. године, када је патријарх Варнава извршио освећење темеља. Ти радови су поново заустављени нападом Немачке на Југославију, 6. априла 1941.

Од почетка грађевинских радова до немачке окупације, изграђени су темељи храма и подигнути су зидови висине 7 и 11 метара. Изградња храма текла је веома споро до 2002. године. Храм је још увек у изградњи, која се финансира добротворним прилозима и плаћањем доплатних поштанских маркица.

Сања Богојевић VI-2

Деспот Стефан Лазаревић

Деспот Стефан Лазаревић, познат као Стеван Високи, рођен је 1377. године у Крушевцу. Био је син српског кнеза Лазара и кнегиње Милице.

Као кнез је владао од 1389. до 1402. године, а као српски деспот од 1402. до 1427. године. Титулу деспота добио је од Манојла II Палеолога, византијског цара, у Цариграду после битке код Ангоре.

Након очеве смрти у Косовском боју 1389. године као малолетан је дошао на власт и уз помоћ мајке Милице Хребељановић је владао до свог пунолетства 1393. године.

У своје време важио је за једног од најбољих витезова и војсковођи. Као ратник и витез, прошао је многа ратишта од Ангоре до Ровина. Ратовао је како са непријатељима, тако и са српском властелом, међу којом је био и његов млађи брат Вук. Почетком 1404. године ступа у вазалне односе са мађарским краљем Жигмундом, од кога добија Мачву, Београд (који 1405. године постаје његова престоница), Голубац, Сребреницу и друге поседе.

Пошто није имао деце, свог сестрића Ђурђа именовао је за наследника 1426. године на сабору у Сребреници.

Путовао је многим земљама и упознавао многе владаре и црквене великодостојнике. Много је видео и научио, стекао је велико искуство, упознао културна богатства и начин живота других земаља. Његов радознали дух будио је жељу да много научи и научено примени на свом двору и у својој земљи.

Образовање је стекао у породичном дому, говорио је и писао на српскословенском, знао је грчки и врло добро познавао латински језик. Био је љубитељ књиге и познавалац уметности, поседовао је знатну библиотеку и окупљао је писце и преписиваче. Био је оснивач Ресавске преписивачке школе (која се налазила у његовој задужбини манастиру Манасија), чиме је допринео да се многе књиге преведу на српскословенски језик.

Његова књижевна дела га чине једним од највећих српских књижевника у средњем веку. Своје књижевно стваралаштво Стефан Лазаревић започиње по повратку из Ангоре.

Његов први сачуван текст је „Похвално слово Кнезу Лазару", који је написан 1403. године и говори о Видовдану у Вазнесењској цркви у Раваници.

Други сачуван текст је из 1404. године. То је натпис на мраморном стубу на Косову.

Његов најзначајнији књижевни рад је Слово Љубави, поетска посланица вероватно упућена брату Вуку Лазаревићу, као позив на помирење. То је један од најлепших текстова српске књижевности, написан 1409. године. Чине га десет строфа чији иницијали дају акростих Слово љубве.

„Законик о рудницима" издаје 1412. године, којим се уређује живот у Новом Брду, тада највећем руднику на Балкану.

Повеље које је писао полазе од стварне животне грађе, па је лирски уопштавају. Формирају се око истоветног мотива, мотива страдања.

Страда народ, а и Деспот са њим. Деспотово ја проговара у име напаћеног народа, али проговара он, који све обухвата својим погледом и бригом. У својим делима показује захвалност Светом Сави и Симеону, који су га више пута избавили од смрти.

Стефан Лазаревић је 1427. године, у месту Главица код Крагујевца, преминуо од срчаног удара. На месту његове смрти, његов пратилац је подигао мермерни стуб са натписом. Деспот је сахрањен у својој задужбини, манастиру Ресава.

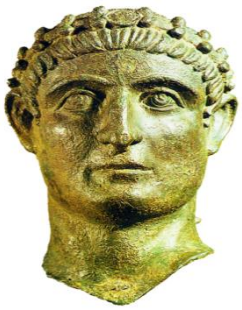
Сташа Миленковић VI-1

Константин Велики

Константин Велики је био римски цар који је био познат по томе што је донео две судбоносне одлуке које су промениле ток европске историје.
Прва одлука је била када је Константин стао на страну хришћана, обезбедивши им завидан положај водеће монотеистичке религије.
Друга је била оснивање града равном Риму – Константинопоље, осигуравши опстанак царства на истоку дуго после пада Рима и западних провинција.
Константин је владао од 324. до 337. године. За то време је Рим био на врхунцу.
Био је успешан у ратовима против Бугара и Арапа чиме је додатно проширио границе царства.

Приликом једне велике битке Константину се указао хришћански симбол, који су касније римски војници носили на штитовима. Речено му је да ће у том знаку победити, што се и догодило. Захваљујући овоме Константин је на самрти прешао у хришћанство.

Константинова чувена одлука да подигне нови град Константинопоље довела је до тога да се центар моћи полако помера ка истоку. Константинопоље ће до 1453. бити највећи, најлепши и најмоћнији град на свету. На свом врхунцу имао је око милион становника.

Жељко Дражић V-3

Аја Софија

На месту цркве коју је изградио Теодосије II, а која је изгорела у време владавине цара Јустинијана 532. године сагрђена је и отворена само пет година касније Света Софија. Она је постала црква у којој се одвијало крунисање византијских царева.

Након пада Цариграда 1453. године султан Мехмед Освајач наредио је да се црква претвори у џамију. Уклоњена су звона, олтар, 15 m велики сребрни иконостас а иконе су покривене малтером који је накнадно исцртан муралима у духу Ислама. Током трајања Отоманске империје црква је реконструисана и додата су четири минарета.

Касније је преко пута, по узору на цркву Свете Софије, сграђена султан Ахметова или Плава џамија која представља бисер отоманске архитектуре.

Године 1935. Кемал Ататурк, 482 године након пада Константинопоља, доноси одлуку да се Аја Софија претвори у музеј.

Аја Софија данас представља један од најзначајнијих споменика светске културне баштине и налази се на листи Унеска. Света Софија, макета (музеј Мадрид) део оригиналне зграде Свете Софије. Црква Аја Софија (Света Софија, Црква Свете Мудрости) је право ремек-дело византијске архитектуре. Аја Софију је подигао византијски император Јустинијан од 532. до 537. године. То је дело у то време двојице најпознатијих архитеката –Антемијуса и Исидоруса. Пре ње на том месту биле су две мање цркве, које су прогутали пожари.

Скоро квадратне основе, подељена је стубовима на три брода на којима су широке галерије. Простор под куполом који оставља утисак огромног „сунцобрана" са радијалних 40 лукова и 40 прозора при дну кроз које пролази светлост и свод чини „ваздушастим и лакшим".

Главна тековина Византијске архитектуре је систем прелажења из квадратне основе на којој почива зграда у кружну основу на којој почива купола којом се зграда крунише. То се изводило на два начина:

1. ређе помоћу "тромпи" - из квадратне основе прелази се у осмоугаону, па после у кружну (Црква Светог Луке у Дафни);
2. чешће и савршеније помоћу "пандантифа" (сферни троуглови) који омогућавају прелаз из квадратне у кружну основу куполе (Света Софија и др.).

Стубови су јој од највреднијег мермера из Мраморног мора, Никеје, Јужне Африке. Четири огромна стуба носе Куполу пречника 32 метра на висини од 55 метара. Унутрашњост цркве је огромна, 70 X 75 метара.

Бојан Стошић VII – 1

Александар Невски

Александар Невски (рус. *Алекса́ндр Ярослáвич Не́вский*) је велики руски кнез и светац Руске православне цркве. Рођен је ***30.*** маја ***1220.*** године, као син великог кнеза Јарослава Всеволодовича.

Младост је провео у Новгороду, а власт над Новгородском кнежевином је задобио ***1228.*** Када је ***1237.*** папа Гргур ***IX*** организовао крсташки поход да би покорио руске земље, кнез Александар је устао у заштиту православне вере и у бици код ушћа реке Ижоре, на обалама Неве, извојевао ***15.*** јула ***1240.*** величанствену победу, по којој је и добио надимак

„Невски”. Успешно се супротставио и литавско-немачкој најезди: у ситуацији када су градови Јурјев и Псков већ били заузети, а Тевтонци продрли до новгородске области, Александар Невски пожурио је са војском ка Финском заливу, заузео Копорје, разбио Немце, ослободио Псков и извојевао славну победу 5. априла 1242. на Чудском језеру. Након овога, дефинитивно разбивши литавску најезду, са славом се вратио у Новгород, али сазнавши за смрт свога оца (1246) упутио се у Владимир, како би предузео мере за заштиту државног поретка. Бату-кан га је известио да, ако жели да сачува власт, мора да дође у монголски табор и поклони му се. Александар је пристао да

дође у канов табор, али је иступио као исповедник хришћанске вере, одричући се од поклоњења твари. У Татарској земљи је од великог кана добио власт над читавом јужном Русијом и Кијевом (1249). У то доба Александар је привукао и пажњу папе Инокентија IV, који му је послао двојицу кардинала, Галта и Гемонта, са намером да изврше утицај на њега како би примио католичанство. Њихови предлози су, међутим, одбачени. Од 1252. носи титулу великог кнеза. Преминуо је 14. новембра 1263, примивши пре смрти монашки постриг под именом Алексије. Тело му је погребено 23. новембра у Манастиру рођења пресвете Богородице у Владимиру. Његове мошти, откривене 1380, свечано су пренете у Петроград 1724. по наредби Петра Великог и налазе се у лаври Светог Александра Невског.

Руска црква канонизовала га је у првом реду због хришћанских врлина, а током времена стварале су се и приче о чудима везаним за његов лик.

Тако, на пример, у доба кнеза Дмитрија Донског, у цркви где је почивало Александрово тело, једне ноћи свеће су се наводно упалиле саме од себе, а два старца изашла су из олтара и пришла његовом гробу, говорећи: „Александре, устани и спаси праунука свога Димитрија, кога силно нападају туђинци". Прича даље казује како је Александар устао из гроба и пошао са њима, а да је све видео црквењак и о томе известио црквене власти; свештеници су нетрулежне мошти кнежеве поставили у кивот и том приликом су болесници, притичући им са вером, задобили исцељење, а архимандрит Јефросин је видео како се свећа крај гроба Александровог сама запалила од небеског пламена.

Спомен му се слави ***23.*** новембра и ***30.*** августа.

Александра Младеновић VIII-1

Влад Цепеш Дракула

Рођен је **1431.** у тврђави Сегешвара у Трансилванији. Отац му је био Влад **III** Дракул*а* а мајка молдавска принцеза Снежана. Имао је старијег брата Мирчу и млађег полубрата Радуа. Исте године када је рођен*а* његовог оца је у Нирнбергу убио је немачки цар и мађарски краљ Жигмунд. Луксембуршки га је у крсташки Ред Змаја, чиме је стекао надимак Дракул=Змајевић.

Поверен му је задатак борбе са Османлијама на граници Трансилваније и Влашке. Влад Дракула је 1436. збацио Александра Алдеу са престола влашке и постао влашки кнез. Када се учврстио на престолу, видео је да се равнотежа снага мења у корист османског султана Мурата II. Склопио је са Османлијама савез против Жигмунда. Године 1438. је учествовао са Османлијама у нападу на Трансилванију, а пратили су га синови Дракула и Мирча. У том походу је често спашавао хришћане од турског заробљеништва и то је довело до тога да Османлије посумњају у његову оданост. Влад III и његови синови Влад и Раду су приликом посете Мурату 1444. заробљени. Након краткотрајног заточеништва, Влад III се заклео на верност султану и као доказ оданости оставио своје синове као таоце. Друга супруга Влада III Дракуле била је Илона Силађи, из Трансилваније, са њом је имао двојицу синова.

Жикица Карајмановић V-1

Михајило Јовановић V-1

Дан победе девети мај

Дан победе над фашизмом је дан када је нацистичка Немачка потписала капитулацију у Другом светском рату. Слави се деветог маја, иако је Други светски рат коначно завршен тек неколико месеци касније безусловном капитулацијом царског Јапана после трагичне употребе атомске бомбе у Хирошими и Нагасакију.

Почев од тада, овај дан се свечано обележава у великом броју земаља света, и то у Русији, Јерменији, Азербејџану, Белорусији, Грузији, Казахстану, Киргихстану, Молдавији, Израелу и Украјни од 2000. године.

Највећа парада одржава се сваке године 9. маја у Москви, са великим мимоходом више редова војске и прелетања авиона. На Европској саветној паради се сваки пут покажу последња достигнућа руске технологије, али и опрема из Другог светског рата. Немачки представници су 2 пута потписали капитулацију. Прва капитулација Савезницима је потписана у Ремсу 7. маја и ступала је на снагу 8. маја у 22. 01 по средњоевропском времену. Овај датум се често назива Дан победе у Европи у већини западних земаља. Државна комисија бивше Југославије објавила је својевремено податак да је погинуло укупно 1.706.000 особа међу којима нешто

више од 300.000 бораца. У холандском градићу Мастриху 1991. била је проглашена Европска унија. Почев од 1. јануара 2007. године Европску унију је чинило 27 држава чланица са близу 500 милиона становника.

Ена Живић VIII-1

Васељенски сабори

Васељенски сабори били су скупови епископа који су представљали Цркву. На тим саборима причало се о садржајима вере и питањима дисциплине.

У историји је било седам сабора. Епископи су представљали наследнике светих апостола.

Пре прекида литургијске заједнице између Римоатоличке цркве и Православне цркве (1054), назив „васељенски" један сабор је добио због представљања епископије Римског царства. Од тада је присуство римског трона било од велике важности.

Иако су сабори били сазивани од стране царева, они нису имали никакав утицај, већ су само потписивали одређена документа.

Први васељенски сабор одржан је за време цара Константина Великог, давне 325. године у Никеји. Учествовало је чак 318 епископа. Разлог сазивања сабора било је погрешно учење свештеника Арија, из Александрије.

Арије је ширио учење о томе да је Христ у времену створен од Бога, а не да је Син Божји, раван по важности Богу оцу. Саор је осудио Аријево учење и он је предат анатеми, јер није желео да се покаје.

Сабор је такође утврдио и Никејски симбол вере, који ће бити утврђен на Другом сабору.

Други васељенски сабор одржан је од маја до јула 381. године у Цариграду. Сазван је од стране Теодосија I, а повод је било утврђивање православног учења о исхођењу Светог Духа од Оца. Проглашени су за духобоство. Поред овога, епископ Константинопољски добио је титулу епископа Новог Рима, чиме је престигао епископа Александријског, који је био носилац титуле „папа".

Мелотије је председавао сабором, али је у међувремну умро те га је заменио Григорије.

Трећи сабор одржан је у Ефесу, током јуна и јула 431. године. Сазвао га је Теодосије II. Разлог сазивања овог сабора било је решавање христолошког спора.

Спор је вођен између цариградског патријарха, Несторија, и александријског епископа Кирила, око увођења назива „Богородица" за Марију, Исусову мајку.

Неторије се противио увођењу новог назива „Теотокос" (Богородица). Он је користио назив „Христородица" јер је сматрао да тако укључује и Христа.

Године 430. Несторијев љути непријатељ, Кирил, послао му је 12 анатематизама Несторијевих теолошких мишљења, смарајући да свако ко ово одбије треба бити изопштен из Цркве. Међутим, Несторије се није обазирао на то, те је написао својих 12 тачака које је такође предао анатеми.

На **Четвртом васељенском сабору** (8. октобар—1. новембар 451), који је одржан у Халкидону, дефинисан је христолошки став којим се разликују две природе Христа. Такође, изјављено је да је Христ заиста оваплоћени Логос, истинити Син Божји, о чему је било речи на Трећем сабору. Коначно је потврђено и то да је Марија заиста Богородица.

У храму Свете мученице Јефимије, 8. октобра, започет је **Пети сабор**. На почетку се по распореду видело да су јеретици остали изоловани од осталих.

Диоскор, вођа јеретика, бива оптужен о стране епископа Јевсевија Доријелског због одржавања Разбојничког сабора у Ефесу, где је осудио и лишио катедре многе православне епикопе на истоку.

Занимљиво је то да су током читања Флавијановог исповедања вере из 449. многи епископи, који су били на страни Диоскорова, њега напустили и отишли на страну Православља.

Десетог октобра испоставило се да су Евтихг и Диоскор јеретици који морају бити изопштени из црквене заједнице.

На крају сабора утврђена је граница између Антиохијске и Јерусалимске патријаршије, где је Јерусалимска добила данашњи Либан и Сирију.

Године 553. цар Јустинијан I (482—565) сазива Пети сабор. Био је то други сабор одржан у Цариграду, престоници Византије. Председавајући је био цариградски патријарх Евтихије. На сабору је преформулисана Халкидонска дефиниција са Четвртог сабора.

Теодорит и Ива јавно су се покајали, те су примљени назад у цркву и враћени за своје катедре. Међутим, катедре ће им брзо бити одузете од стране разбојничког сабора чиме је Четврти сабор потврђен.

У новембру 680. цар Константин IV Погонат на царском двору сазива **Шести сабор**, или Трећи цариградски сабор, који је трајао скоро годину дана до септембра 681. године. Сабор је сазван ради формулисања праве вере против монотелитске јереси.

Монотелитизам је христолошко учење настало у седмом веку, као резултат тога да се у држави прогласи верско јединство. Међутим, учење је проглашено за јерес.

Ради доказивања бесмислености монотелитизма читана су документа са Трећег, Четвртог и Петог сабора, где се помиње осуђивање Несторија и монофизита, од којих је, заправо, монотелитство и потекло.

Папи Мартину, патријарху Софронију Јерусалимском, исповеднику Максиму, као и многим другима одато је признање као борцима за православље.

У Никеји, од септембра до октобра 787. године, одржан је **Седми**, уједни и последњи сабор који признају обе цркве.

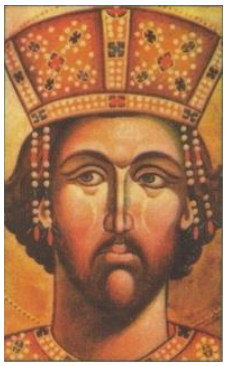
Циљ обог сабора било је поновно увођење икона као предмета поштовања. Иконе су биле укинуте 754. године, на сабору који је сазвао Константин V Копроним.

Став Седмог сабора био је прављење разлике између Бога и поштовања усмереног према свецима.

Одлуке донесене на сабору 754. поништене су.

Невена Симић VIII-2

Константин Филозоф

Константин Филозоф (ок. 1380—после 1413) је био бугарски средњовековни књижевник и филозоф који је најпознатији као писац Житија деспота Стефана Лазаревића и Сказања изложеног о писменима.

После пропасти Бугарске 1393. Константин Филозоф је прешао у Србију, којом је владао деспот Стефан Лазаревић. Константин је нашао уточиште на деспотовом двору, јер је и сам деспот Стефан био књижевник и велики заштитник књижевности. Ту је Константин развио велику књижевну делатност, био деспотов библиотекар, писао правописна упутства и руководио радом на превођењу и преписивању књига. Тада је постојала чувена школа ресавских преводника, којој је Константин био идејни вођа и реформатор.

Од њега су остала Слово о правопису и Житије деспота Стефана Лазаревића. У првом делу разлаже начела своје реформе језика и правописа. Ту, углавном, осуђује уношење елемената народног говора у старословенски језик и недоследну употребу грчких слова.

Много је важније друго његово дело, Житије деспота Стефана Лазаревића, у акростиху (крајегранесију) који у њему открива своје име и назива себе „преводником". Константинов преводилачки рад посведочен је и потписом на преводу тумачења Песме над песмама Теодорита Кирског, као што то показује наслов српскословенског текста:

„От Песнеј соломонских протлковано Теодоритом епископом Киру. Преведено Константином Философом, учитељем србским".

Дело је пуно историјских података и даје верну слику доба Стефанове владавине. У њему нема скоро ничег хагиографског. После тога и кратких напомена о кнезу Лазару и Косову, прелази се на приказивање Стефанове владавине, али се упоредо и опширно излаже и историја околних народа, поглавито Турака. Тако се опширно прича о Тамерлану и Бајазиту, о бици код Ангоре, о догађајима у Турској под Мусом и Муратом II, итд. Са историјског гледишта, ово је најбоља биографија, али је писана нејасним и неприступачним језиком, стилом тешким и тамним.

Кристина Вануцић VIII-2

НАЈВЕЋЕ ПРАВОСЛАВНЕ СВЕТИЊЕ СРБИЈЕ

Српски манастири представљају веома значајно историјско и културно наслеђе Србије. Не само да представљају пејзаж православне Србије, већ представљају сведоке средњевековне културе и сликарства. Од Фрушке горе, на северу Србије, па све до Косова на југу, ови свети споменици стоје као чувари српске културе. Иако нису на територији Србије, манастири Хиландар и Острог такође представљају српске светиње. Владари династије Немањић заслужни су за велики број манастира и цркава.

Манастир Хиландар један је од највећих и најпознатијих српских манастира. Налази се на северном делу Свете Горе, у северној Грчкој.

Стефан Немања је 1198. год. са сином Савом, по дозволи византијског цара Алексија III, обновио манастир Хиландар. Убрзо по обнови манастира Стефан Немања (Св. Симеон) умире у њему 13.2.1199. године.

Хиландар се још од 1988. год. налази на UNESCO-вој листи светске баштине.

Манастир Острог такође је један од најпознатијих српских манастира. Не налази се у Србији, већ у Црној Гори и припада општини Даниловград. Основао га је херцеговачки митрополит Василије Острошки у XVII веку. Манастир је смештен у окомитој стени са које се пружа поглед на равницу Бјелопавлића. У Острошком манастиру смештен је ћивот са моштима Св. Василија Острошког, који је после смрти прозван чудотворцем.

Манастирски комплекс Пећке Патријаршије састоји се од четири цркве које су изграђене у периоду између XIII и XIV века. Вековима је овај манастир био средиште Српске православне цркве, а данас се средиште налази у Београду.

Манастир Високи Дечани је задужбина краља Стефана Уроша III Дечанског и његовог сина цара Стефана Уроша IV Душана. Један је од драгуља средњевековне српске цивилизације. Налази се недалеко од планине Проклетије, у долини реке Бистрице. Изграђен је 1327. год. У овом манастиру сахрањен је Стефан Дечански.

Манастир Грачаницу саградио је краљ Милутин 1321. год. и посветио је Успењу Пресвете Богородице. Манастир се налази у селу Грачаница.

Манастир Манасија један је од најзначајнијих споменика српске средњевековне културе. Подигао ју је деспот Стефан Лазаревић – Високи, између 1407. и 1418. године а посвећена је Светој Тројици. Налази се на територији поморавског округа, близу Деспотовца. У Манасији је радила ,,Ресавска школа" у којој су се преписивала писана дела и преводи.

Манастир Милешева налази се у близини Пријепоља, на реци Милешевци. Задужбина је краља Владислава Немањића. Сазидана је у XIII веку. У Милешеви су се налазиле мошти Светог Саве. Милешевске фреске се убрајају међу најбоља европска остварења XIII века, а од њих најпознатија је Бели анђео.

Манастир Раваница налази се у подножју Кучајских планина. Задужбина је кнеза Лазара, а посвећена је Вазнесењу Господњем. Сграђена је између 1375. и 1377. год. У Раваници се налазе мошти кнеза Лазара Хребељановића.

Манастир Студеница
један је од највећих и најбогатијих манастира Српске православне цркве. Налази се у околини Краљева. Студеницу је основао Стефан Немања 1190. год. Дуго година Студеница је била узор потоњим задужбинама, Немањиним наследницима, који су своје задужбине градили по њеном узору. UNESCO је 1986. год. Студеницу уврстио у листу светске баштине. У Студеници се налазе мошти њеног творца Стефана Немање (Светог Симеона).

Манастир Сопоћани налази се у близини старог града Раса, на брегу изнад изворишта реке Рашке. Посвећен је Светој Тројици, а изградио га је краљ Стефан Урош I 1260. год. Основну вредност Сопоћана представљају фреске које су првобитно захватале 760 квадратних метара зидне површине, од чега је очувано више од половине. Неки чланови династије Немањић сахрањени су у овом манастиру.

Манастир Жича налази се у централној Србији између Краљева и Метарушке бање. Подигли су је краљ Стефан Првовенчани и његов брат Свети Сава, између 1208. и 1215. год.

Током средњег века, у Жичи су устоличавани епископи и крунисани краљеви из династије Немањића. За сваког краља пробијана су нова врата кроз која је пролазио будући владар, која су потом била поново сазидана. Зато је у народу манастир познат и као ,,седмоврата" Жича.

На простору 50 км дужине и 10 км ширине, на сремској планини Фрушка гора, налази се 16 српских православних манастира познатијих као **фрушкогорски манастири**, од којих су најпознатији: *Крушедол, Старо и Ново Хопово, Шишатовац, Врдник и Беочин.*

Свакако треба напоменути и манастире Овчарско-Кабларске клисуре:
Манастире Ваведење, Вазнесење, Преображење, Успење... Ови манастири другачије се називају ,,мала српска Света Гора".

Анастасија ПиљевићVI-2

ОХРИД

Охрид је град у Републици Македонији, на североисточној обали Охридског језера и средиште Охридске архиепископије. Лежи у дну Охридског Поља, на осамљеној вапненачкој хриди, која ртасто залази и високо се диже изнад Охридског језера. По таквом положају на хриди (брдо се каже рид, тако у брду = во рид, о брдо = о рид) дошло је словенско име Охрид. Од 1980. године су Охрид и Охридско језеро на списку светских баштина УНЕСКО-а.

Охрид се спомиње већ у 3. веку п. н. е. Антички се звао ***Lihnidos***, а језеро Лихнидско, што значи Бело Језеро. Тако се у житију Св. Наума спомиње, како је он подигао манастир „на исход Белаго Језера".

Цркву **Свети Наум** и истоимени манастир, који се налазе на стеновитој обали Охридског језера, саградио је епископ Наум крајем IX и почетком X века. Доживљај за многе је обилазак православног храма бродићем уз пловидбу савршено чистим Охридским језером. Ушће Црног Дрима и Охридског језера, познатије као Биљанини извори, налази се под зидинама овог православног храма и сматра се да купање у слаповима Црног Дрима има врло лековито дејство. У малој капели сахрањен је Свети Наум Охридски 910. године и према легенди његово срце и данас куца у загробном ковчегу. Иконе иконостаса су настале 1711. године од непознатих аутора и представљају једно од највећих уметничких стварања XVIII века.

Самуилова тврђава

На самом врху охридсе камените хриди налази се Самуилова тврђава. Док стојите на рушевинама Самуиловог града и док гледате Охрид као на длану, осећате како историја тече вашим венама. Тврђава је изграђена крајем X и почетком XI века и ово утврђење није служило само за одбрану него и за живот. У 15. веку, после инвазије Турака, град се проширио на ниже делове, мада су хришћани остали унутар зидова града. Тврђава је опасана високим зидовима, полукружним и квадратним кулама и капијама од којих је само горња очувана.

Легенда о Биљани

Песма **„Биљана платно белеше”** химна Охридда и најчешћа арија која се чује где год има неког човека са музичким инструментом. Легенда каже да је некада у древном граду живела ,,поубава мом'' Биљана, невероватне лепоте и ,,опасног'' погледа. Једнога дана је опрала рубље на бистром извору и прострла га на бели песак да се суши. Тада је наишао караван са 20 винара, а вођа, очаран њеном лепотом, понудио је да вином и ракијом плате штету ако колона згази неко платно. Биљана је то одбила, рекавши да јој не треба ни вино ни ракија, већ ,,момчето што напред тера карванот и носи кепче над око''. Друга легенда говори о вили Езерки, Карароманової кћери, која је владала језером и бранила људима да лове рибу, па им је стално превртала чамце, а улов враћала у воду. Та вила је била много злобна, а посебно завадљива на лепоту девојке Биљане, унуке деде Чуна. Једнога дана је отела младу мому и одвела је у свој дворац. Убава Биљана је плакала целе ноћи, а њене сузе су се претвориле у изворе —Биљанине изворе. Деда Чун је направио огроман метални чамац с крмом и за веслима је било седам људи, па вила није могла да их преврне, те су успели да спасу Биљану. По угледу на пловило деде Чуна, и данас се праве чамци у Охриду, јединствени у свету по свом облику.

Марија Трпковић VIII-2

Средњовековна српска књижевност

Српска средњовековна књижевност настала је упоредо са настанком и развојем српске феудалне државе. У периоду од 10. до 12. века постојало је неколико полусамосталних државица или жупа (Зета, Рашка, Захумље, Травунија) које су биле у међусобном сукобу уз повремене покушаје да уједине у једну државу. У таквим условима књижвност није могла да се развија. Сводила се само на ширење основне писмености преписивања обредних књига. Из тог периода остала су два књижевна споменика: Летопис попа Дукљанина значајан као прво национално литерално дело и Мирослављево јеванђеље.

Уједињењем Рашке и Зете, Немања је успео да учврсне српску државу и то је утицало на снажан развитак књижевности. Главни књижевни центри били су манастири, а калуђери једини писци. Посебно место имао је манастир Хиландар у коме су стасали најбољи писци српске књижевности средњег века.

Карактеристике ове књижевности су настанак у манастирима, била је у служби цркве и династије и читаоци су били представници цркве и династије. Највећи успех у свом развоју средњновековне српске књижевности достигла је за време владавине династије Немањића од краја 12. до средине 14. века.

После смрти цара Душана и најезде Турака (порази на Марици и Косову) долази до пропасти српске државе. Деспот Стефан Лазаревић успева да деспотовину подигне економски и културно. Он окупља око себе најбоље писце и обезбеђује им услове за рад.

Од њих тражи извршење конкретних књижевних послова: преводи са грчког, преписивање, реформа језика и правописа (Ресавска школа). Од историјских списа значајни су летописи, родослови, хронике, хронографи, записи и натписи.

Поезија искључиво је писана за потребе црквене службе. Највећи уметнички документ остварен је у Похвали кнезу Лазару, монархије Јефимије и посланици, Слово љубље деспот Стефана Лазаревића.

Хронографије су најстарији списи средњовњковне књижевности. У њима се описују животи светаца и негује се њихов култ. У њима се мешају легенда и фантастика са много описивања чуда која светац чини. Најпознатији домаће су: Панонске легенде Петра Коришког, Житије Ђорђа Кратовског а од преведених: Живот Ђорђа Кападокијског, Живот Алексија божијег човека.

Апокрифи воде порекло из старе јеврејске литературе као тајне књиге, непознатих аутора. Обрађивали су исту тематику као и старозаветне књиге. Апокрифи су изражавали незадовољство учењем званичне цркве излагали лажна учења–јереси. Црква је осетила опасност од апокрифних списа и ставили их на листу забрањених књига које су немилосрдно уништаване према догађајима и личностима.

Романи и приповетке спадају у врло популарну врсту средњовековне књижевности. Обрађивале су световне теме, свакодневни живот феудалне властеле и писани су у стиху. Најпопуларнији наслови су: Роман о Александру великом, Роман о Тројн, Прича о Соломону, Прича о Теофани крчмарици.

Похвале су у старој српској књижевности биле саставни део биографије, касније се издвајају као посебни списи. Познате су похвале Стефану Немањи, Светом Сави, краљу Милутину, кнезу Лазару и Ђурђу Брнковићу. Најлепшу похвалу написала је монахиња Јефимија– Похвалу кнезу Лазару.

Биографије у средњовековној српској књижевности имају највећи значај. То су описи живота најзначајнијих представника владара и црквених поглавара. У биографијама су описани животи апостола, светаца и мученика за хришћанство са много фантастичних и легендарних елемената. Најпознатије биографије и њени писци су:

- Житије краља Владимира Зећанина из крајине;
- Житије Светог Симеона Светог Саве;
- Житије Светог Симеона Стефана Првовенчаног;
- Житије Светог Саве Доментијана;
- Житије Светог Саве Теодосија;
- Живот Стефана Лазаревића Константина Филозофа;
- Живот Стефана Дечанског Георгија Цамблака;
- Живот цара Уроша Патријарха Пајсија.

Јована Станојевић VI-1

О ДРАМСКОМ СТУДИЈУ

Драмски студио Центра за културу општине Бор почео ја да ради у јесен 2012. године. Крајем 1930. године основано је Соколско друштво, које је кроз различите секције основало и прву позоришну трупу – дилетантско позориште.

Јуна 1994. године оснива се Центар за културу Бор и од тада па све до данас позоришни живот у Бору добија пуни замах. Углавном су тих година приказана дела прослављеног комедиографа Нушића са одраслим глумцима аматерима. Уследила је пауза од неколико година. Ансамбл се поново окупља 2002. године и публици представља „Смртоносну мотористику" Аце Поповића. Крајем 2004. познати редитељ Олег Новковић поставља „Оперу за три гроша" Бертолда Брехта. Године 2008. покреће се рад дечијег драмског студија. Након две премијере настаје пауза и студио коначно 2012. године наставља интензивним да ради до данас, окупљајући младе узраста од седам до осамнаест година. За три године рада кроз борско позоришташе прошло је више од стотину деце, изведено је 13 премијера: „Пошашавела бајка", „Новогодишњи експрес", „Како су постале ружне речи", „Весели воз", „Капетан Џон Пиплфокс", „Успавана лепотица", „Ваља нама још тога научити", „Краљевић Марко и Муса Кесеџија", „Краљевски фестивал", „Чича Мича у пет прича", „Пошашавела бајка", „Бубица" „Потрага за Деда Мразом". У новембру је најстарија група са комадом „Марко Краљевић и Муса Кесеџија" учествовала на Фестивалу омладинских аматерских позоришта Србије у Лесковцу и постигла запажен успех.

У овом тренутку драмски студио броји око 60 чланова различитог узраста, који су подељени у три групе. Уколико реконструкција крова Музичке школа буде брзо завршена, крајем маја очекује нас одлична представа „Журка", рађена по тексту Душана Радовића. За почетак јесењег дела сезоне бићемо у прилици да погледамо комаде „Седам Снежана и патуљак" и најпопуларнију бајку „Трноружица". Руководилац драмског студија Симонида Гаврић је сигурна да ће ове године драмски студио успети да прескочи лествицу више у односу на претходне сезоне и обећава борској публици добру забаву, праћену прелепим костимима и одличном сценографијом.

***Николина Јанковић V*-1**

Извештај са екскурзије

Коначно је дошао и тај дан, који смо сви дуго ишчекивали. Устали смо рано, спремили се и отишли на станицу где су нас чекале наше разредне старешине. Дошао је аутобус и напокон, кренули смо!

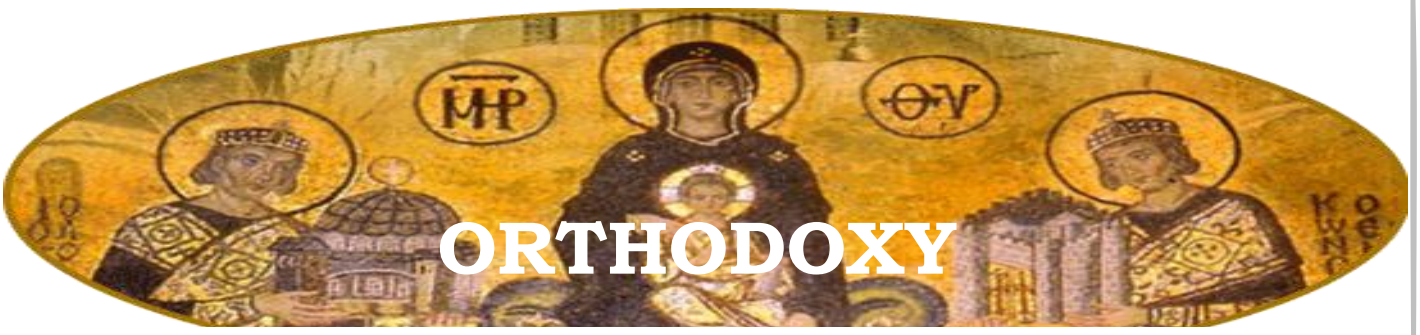

Ученици петог и шестог разреда наше школе кренули су на екскурзију дана 22.4.2016. године. У почетку нам је било досадно, били смо уморни јер смо устали рано, али при обиласку првих места схватили смо да ће ова екскурзија ипак бити занимљива.

У оквиру ове екскурзије обишли смо следећа места: Крагујевац, Аранђеловац и Тополу. У околини Крагујевца обишли смо место Шумарице где смо видели споменик који је подигнут у част страдалим ђацима у Другом светском рату, као и многе друге. Такође смо обишли музеј „21. Октобар". У Аранђеловцу смо посетили пећину Рисовачу и у околини Аранђеловца смо посетили Буковичку бању. У Тополи смо обишли Карађорђеву цркву и Карађорђев конак. Близу Тополе смо посетили Опленац где смо видели манастир Петра I у коме су све иконе направљене од мозаика. Свакако не трба заборавити ни Покајницу, која одише прелепим пејзажом.

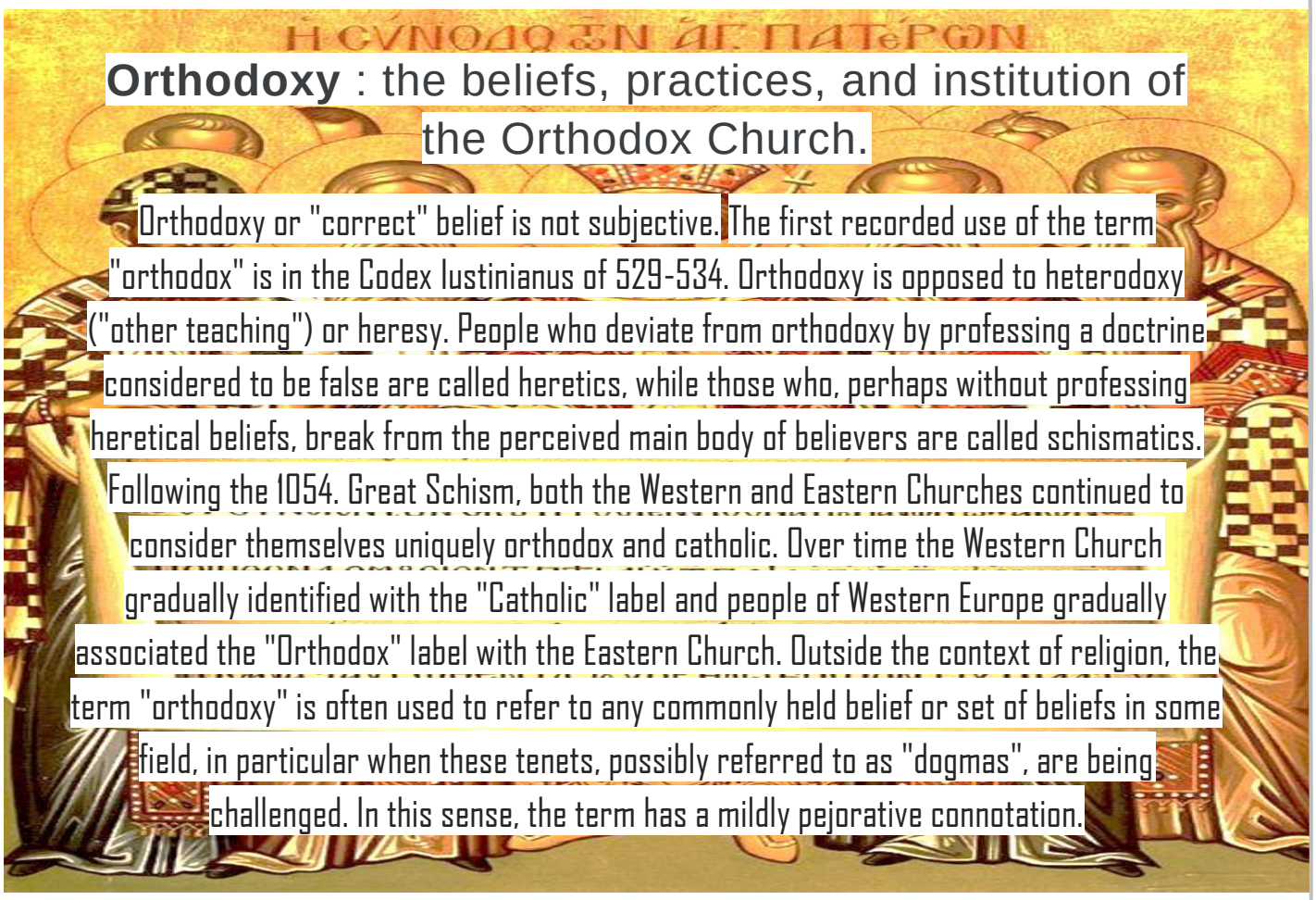
Од свих прелепих места које смо обишли, највише нам се допао манастир Петра I на Опленцу. Надамо се да ће ова екскурзија остати заувек у нашим сећањима.

Ученици петог и шестог разреда

ORTHODOXY

: a belief or a way of thinking that is accepted as true or correct.

Orthodoxy : the beliefs, practices, and institution of the Orthodox Church.

Orthodoxy or "correct" belief is not subjective. The first recorded use of the term "orthodox" is in the Codex Iustinianus of 529-534. Orthodoxy is opposed to heterodoxy ("other teaching") or heresy. People who deviate from orthodoxy by professing a doctrine considered to be false are called heretics, while those who, perhaps without professing heretical beliefs, break from the perceived main body of believers are called schismatics. Following the 1054. Great Schism, both the Western and Eastern Churches continued to consider themselves uniquely orthodox and catholic. Over time the Western Church gradually identified with the "Catholic" label and people of Western Europe gradually associated the "Orthodox" label with the Eastern Church. Outside the context of religion, the term "orthodoxy" is often used to refer to any commonly held belief or set of beliefs in some field, in particular when these tenets, possibly referred to as "dogmas", are being challenged. In this sense, the term has a mildly pejorative connotation.

Неда Јакша VIII-2

Serbian heritage

Fairy tales

The word *bajka* comes from an Old Slavonic verb „*bajati*“, meaning to tell or spin stories. With time, the word changed its meaning to get a new one today – to practice sorcery, cast spells.
The best known Serbian fairy tales are: *Baš-čelik*, *Biberče*, *A Golden Apple and Nine Peahens*, *Snake-Groom*, *The Castle between Heaven and Earth.*

THE GOAT'S EARS OF THE EMPEROR TROJAN

Once upon a time there lived an emperor whose name was Trojan, and he had ears like a goat. Every morning, when he was shaved, he asked if the man saw anything odd about him, and as each fresh barber always replied that the emperor had goat's ears, he was at once ordered to be put to death.

Now after this state of things had lasted a good while, there was hardly a barber left in the town that could shave the emperor, and it came to be the turn of the Master of the Company of Barbers to go up to the palace. But, unluckily, at the very moment that he should have set out, the master fell suddenly ill, and told one of his apprentices that he must go in his stead.

When the youth was taken to the emperor's bedroom, he was asked why he had come and not his master. The young man replied that the master was ill, and there was no one but himself who could be trusted with the honour. The emperor was satisfied with the answer, and sat down, and let a sheet of fine linen be put round him. Directly the young barber began his work, he, like the rest, remarked the goat's ears of the emperor, but when he had finished and the emperor asked his usual question as to whether the youth had noticed anything odd about him, the young man replied calmly, 'No, nothing at all.' This pleased the emperor so much that he gave him twelve ducats, and said, 'Henceforth you shall come every day to shave me.'

So when the apprentice returned home, and the master inquired how he had got on with the emperor, the young man answered, 'Oh, very well, and he says I am to shave him every day, and he has given me these twelve ducats'; but he said nothing about the goat's ears of the emperor.

From this time the apprentice went regularly up to the palace, receiving each morning twelve ducats in payment. But after a while, his secret, which he had carefully kept, burnt within him, and he longed to tell it to somebody. His master saw there was something on his mind, and asked what it was. The youth replied that he had been tormenting himself for some months, and should never feel easy until someone shared his secret.

'Well, trust me,' said the master, 'I will keep it to myself; or, if you do not like to do that, confess it to your pastor, or go into some field outside the town and dig a hole, and, after you have dug it, kneel down and whisper your secret three times into the hole. Then put back the earth and come away.'

The apprentice thought that this seemed the best plan, and that very afternoon went to a meadow outside the town, dug a deep hole, then knelt and whispered to it three times over, 'The Emperor Trojan has goat's ears.' And as he said so a great burden seemed to roll off him, and he shovelled the earth carefully back and ran lightly home.

Weeks passed away, and there sprang up in the hole an elder tree which had three stems, all as straight as poplars. Some shepherds, tending their flocks nearby, noticed the tree growing there, and one of them cut down a stem to make flutes of; but, directly he began to play, the flute would do nothing but sing: 'The Emperor Trojan has goat's ears.' Of course, it was not long before the whole town knew of this wonderful flute and what it said; and, at last, the news reached the emperor in his palace. He instantly sent for the apprentice and said to him: 'What have you been saying about me to all my people?'

The culprit tried to defend himself by saying that he had never told anyone what he had noticed; but the emperor, instead of listening, only drew his sword from its sheath, which so frightened the poor fellow that he confessed exactly what he had done, and how he had whispered the truth three times to the earth, and how in that very place an elder tree had sprung up, and flutes had been cut from it, which would only repeat the words he had said. Then the emperor commanded his coach to be made ready, and he took the youth with him, and they drove to the spot, for he wished to see for himself whether the young man's confession was true; but when they reached the place only one stem was left. So the emperor desired his attendants to cut him a flute from the remaining stem, and, when it was ready, he ordered his chamberlain to play on it. But no tune could the chamberlain play, though he was the best flute player about the court--nothing came but the words, 'The Emperor Trojan has goat's ears.' Then the emperor knew that even the earth gave up its secrets, and he granted the young man his life, and allowed any barber could shave him.

National dance

The word ***kolo*** is an old Slavic word and it can be found in the same form in all the Slavic languages, meaning a wheel, circle, circuit. The word is most often associated with a circle dance, a type of folk dance.

It can be said that circle dance is a Serbian national dance. Whenever there is any sort of celebration, the Serbs start a circle dance. In circle dancing people hold each other's hands, making a chain, following the same rhythm.

It is danced in a circle, but often the chain is broken when others join in, extending the chain, or when it winds around the dancing area led by the leader. The leader leads the dance in a certain direction, so his role is a special one. The role of the last one in the line is also special. The circle dance leader is usually the best dancer or someone of a special status in practicing a particular folk custom (depending on the occasion).

Circle dance existed long before Christianity was adopted, so no wonder the Orthodox Serbs kept it as their national dance. Once it used to be danced near churches, at war fronts, weddings and other occasions.

Circle dance best reflects the Christian community spirit, where everything is an unbreakable whole, the community the supreme value, but without suppressing any individual traits. Everyone looks at everyone else in a circle, everyone is close to those next to them, but also everyone brings in something different.

Music and dance steps differ from region to region in Serbia. Almost every region where Serbs lived or still live have a special dance: the Morava dance (*moravac*); the Čačak dance *(čačanka*); the Užice dance (*užičko*) , the Banat dance, Bačka, Srem and so on … But then, it is all the same circle dance. Everyone dances, men and women, children, the elderly. Some dance better, some do not, but it does not matter.

Gradually, the urban fashion made its influence on the rural people, so the village social gatherings changed. However, circle dancing has survived all the influences and is still danced vigorously – when an occasion is merry and bright. The dance chain can be endless, everyone's invited – the Serbs and anyone else!

Folk Costumes

The Serbian folk costume is an important part of Serbian heritage, a symbol of the pride in their ethnicity, it shows their artistic and aesthetic values. Many of the costumes have been preserved from the past and display the colorful patterns, textures and intricate embroidery that distinguish the Serbian garments. These costumes are still worn by Serbian performance groups that travel around the world sharing their cultural heritage.

Šajkača (*shaykacha*) is a cap made of a woollen fabric, *shayak*. *Shayak* is woollen, homemade material, a type of coarse felt. The word comes from Turskih, *şayak*.

Šajkača cap is the Serbian national cap still worn today by the farmers of central Serbia. The cap is worn in summer as much as in winter, since it keeps the temperature of the head constant. In winter, its sides can be lowered over the ears. Usually it is olive green, resembling a military item, but it can be in other colours – blue or navy blue.

The history of *šajkača* dates back to the mid 19th century. At first, before *šajkača*, Serbs used to wear fezzes, Turkish red caps. In the mid 19th century, the Austro-Hungarian army, as did the other European armies, realised that colourful, decorated uniforms worn by that time were not practical for conditions in the field, could not be blended into the environment and mud made them soon worn out. In addition, an enemy could spot them easily from afar. So the Austro-Hungarian army decided to make a new type of uniform, and the cap was a *šajkača*. There is a soldier's *šajkača* and officer's one. The officer's one, has a small rim above the eyes.

In 1870 the Serbian army got its uniform, but the first war fought under the *šajkača* was the one against the Turks in 1876-78. In order to be more efficient in mobilising the troops, the people under a military obligation were given their uniforms to keep them at home. So, they started to wear parts of the uniform in their everyday lives. As part of the male national costume, Serbs then started to wear breeches, trousers that had a pronounced flare through the thighs, but were quite tight down the calf, and a *šajkača* cap.

The *šajkača* cap was not taken off before anyone – not even before a king. The only occasion when it was taken off was before God, at church. Anyhow, it was a cap for every occasion. Men wear it as they like it – put forward on the forehead, or put back, askew, above the ears or in winter with sides put over the ears. Money can be kept in it, or a letter received from afar may be tucked in on the outside, or sweat can be wiped with it off the face while working in the field. It is easily folded and can be tucked in the belt, or unfolded and placed over the face when having a nap in a shade of a tree.

Although it is now worn much less than it once used to be, *šajkača* is still one of the symbols of Serbia and the Serbs.

Opanci *are light* peasant's leather shoes. They have to be fixed by the straps around the foot. They are worn in various shapes, details and colours. *Opanak* is a traditional Serbian footwear and one of the national symbols. There are the so-called *raw opanci*, homemade ones of untanned hide, and the so-called *built* opanci, with a sole made of tanned leather, the vamp and the tip, all manufactured in small shoe shops all over Serbia. The *raw* ones were usually worn by the farmers tending cattle in mountainous regions of the Dinara and Central Balkan areas. In the mid-19th century, Užice was the centre where opanci were manufactured, called the *red* by the colour of the semi-tanned hide. Since then, the cobblers in Serbia have been manufacturing the opanci, *built* type, which initially were worn on festive occasions.

From the 19th century, special type of *built* opanci started to be made with their toe tip turned up. People call them the *pointy* ones.

Jelek, anterija *i opanci, po tome se znaju Srbijanci*, a line from a contemporary popular folk song. It is about old, today already forgotten, but once obligatory items of rural dress. The most common items of the traditional Serbian dress used to be: a jacket, a sheepskin sleeveless jacket, a waistcoat, a surcoat (*anterija*), a men's jacket, a women's jacket with elbow long sleeves, a fabric belt (*tkanica*), breeches, a cloak (*dolama*), woollen hose (*dizluk*), different types of jackets (*ječerma*, *džemadan, mintane, jelek*), a sleeveless cloak (*džube*), a skirt (*fistan*), shalvar and *opanci*.

Women's dress, besides a *long shirt*, included the woven woollen belt, and an apron, all in nicely matched motifs and colours. Serbian housewives wore long sleeveless jackets, and dresses, always with long sleeves. Men's costume consisted of tight breeches (*čakšire*) or loose slacks with somewhat shorter legs (*pelengir*). *Tkanica*, a woven colourful belt, was an obligatory item in a Serbian husband. Each region had its own characteristic cut for women's waistcoats, different in patterns, shapes, embroidery and the fabric. Both men's and women's waistcoat (*jelek*), was worn around the chest and was usually made of velvet, coarse felt or thick woollen fabric, with various decorations and embroidery – yarns and cords denoting the level of a family's wealth.

Anterija is a sort of a surcoat, an ankle long dress with low cut neckline and long sleeves, opened at the front. From the waist down, it had a bell shape. It was made of various sorts of fabric: cotton, silk, velvet or brocade, and the most luxurious ones had gold wire embroidery on silk or velvet. *Tkanica* is a special type of woven, usually woollen belt on various colours and decorations.

Чланови енглеске секције нижих разреда

Руски православни храмови и манастири

Четири религије су званичне у Русији: православно хришћанство, ислам, будизам и јудаизам. Деценије совјетске владавине су оставиле свој траг–око половине Руса се изјашњавају као атеисти. Међу верницима доминирају православни хришћани, али такође постоје и мање хришћанске вероисповести: јерменски хришћани, римокатолици и протестанти. Од пада комунизма, расла је и вера, са црквама и манастирима који су се подизали широм земље.

Још од давних времена, највећи и најважнији руски православни манастири су се звали „лавра" (од грчке речи за манастир). Русија има две ларве. **Тројице- Сергијева лавра**, удаљена 70 километара од Москве, основана у 14. веку од стране Светог Сергеја Радоњешког, једног од руских најпоштованијих светаца. Лавра је позната у свету по реткој лепоти својих мурала и очаравајућем певању њеног хора. **Лавру Александра Невског** је основао Петар Велики 1710. године у Санкт Петербургу–седам година након оснивања самог града. Изградња је трајала скоро цео век. У манастирском комплексу се налазе неке од најстаријих грађевина у Санкт Петербургу. Од почетка је Лавра била позната као најпрестижније погребно место у Руској империји, где су на починак положени чланови царске породице, свештеници, познати песници и композитори.

Једна од руских најпознатијих цркава је **Храм Христа Спаситеља** у Москви, посвећен Христовом рођењу. Такође је и највећа црква у земљи. Одевена у мермер, њена белина, која преовладава, украшена је блиставо златном куполом, која се види из свих делова централне Москве. Оригинални Храм је изграђен у 19. веку, као обележје руске победе над Наполеоном. Изградња је трајала 44 године према пројекту архитекте Константина Тона. По Стаљиновој наредби Храм је срушен 1931. год. и на његовом месту је био изграђен базенски комплекс. Обновљен '90-их година, постао је симбол руског духовног освештења и новоуспостављене моћи Руске православне цркве.

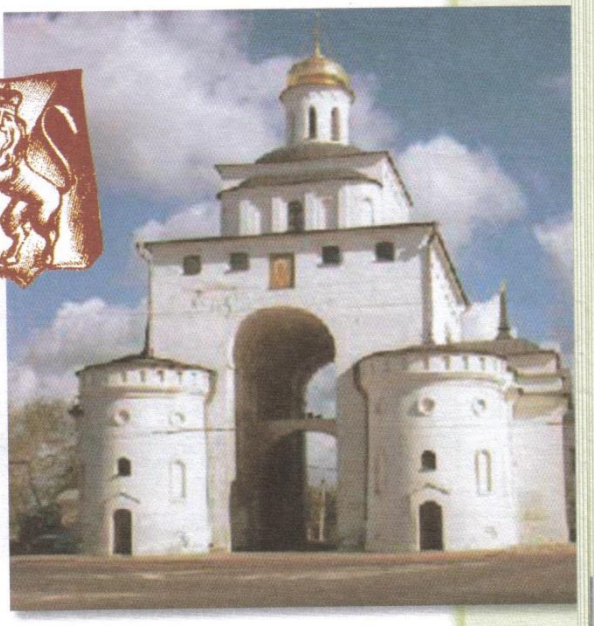
Једна од најлепших руских цркава свакако је **Храм Василија Блаженог** који се налази на Црвеном тргу у Москви. Изградњу цркве наручио је цар Иван IV Грозни и била је грађена између 1555. и 1561. год. као сећање на освајање Казанског каната. Црква је названа по руском свецу Василију Блаженом. Препознатљива је по својим шареним куполама. Првобитна идеја је била да се изграде густо збијене капеле, свака посвећена једном свецу на чији је дан цар добио битку. Међутим, све је обједињено у једну велику цркву. По једној легенди цар Иван Грозни је ослепео градитеља цркве Постника Јаковљева како ни за кога више не би изградио тако лепу грађевину.

Александра Пиљевић, проф. руског језика

ПО "ЗОЛОТО́МУ КОЛЬЦУ́" РОССИ́И

Маршру́т "Золотое кольцо России" начина́ется и зака́нчивается в **Москве́,** а прохо́дит через такие города́, как Влади́мир, Су́здаль, Ярославль, Ростов Вели́кий, Переславль-Зале́сский. Все они постро́ены на се́веро-восто́ке европе́йской части России. Москва не самый старый из городов, но зато столица. Основа́л её князь Ю́рий Долгору́кий в 1147 году.

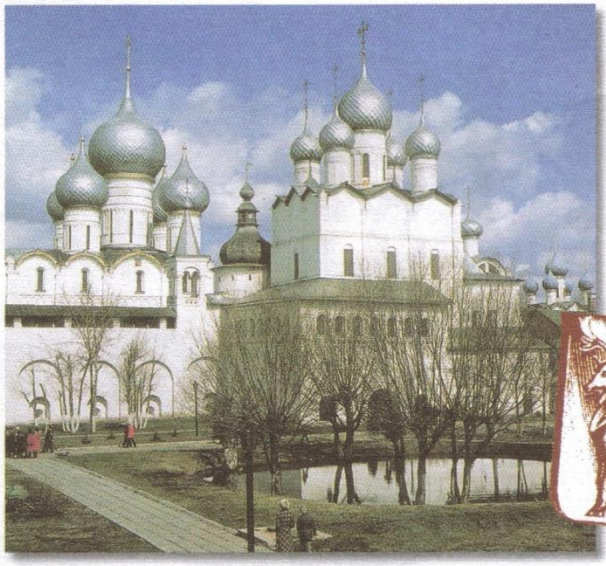
Город **Влади́мир** старше Москвы́.Его основа́л оте́ц Юрия Долгору́кого, Владимир Мономах, в 1108 году́. Город стои́т на высоком берегу́ реки́ Кля́зьмы. Когда-то он был столи́цей Владимиро-Су́здальского кня́жества. С тех да́вних времён сохрани́лись Золоты́е воро́та, образе́ц высокого иску́сства строителей кре́постей XII ве́ка.

Когда со стороны́ Владимира подъезжа́ешь к **Су́здалю**, с высо́кого холма́ среди́ бесконе́чных луго́в город вы́глядит как горсть драгоце́нных камне́й на ладо́ни. По коли́честву архитекту́рных па́мятников и их це́нности Су́здаль не име́ет себе́ ра́вных в Росси́и. Его называют "архитекту́рной сказкой".

Город **Ярославль** основан в XI веке князем Ярославом Мудрым на пересечении древних торговых путей и сегодня считается одним из самых красивых городов на реке Волге.

Через **Ростов Великий,** основанный в IX веке, проходили торговые пути из Европы в Византию. Чудо древнего Ростова – Кремль. Звон колоколов Ростовского Кремля – единственный по своей гармоничности. Ростовские звоны можно слышать на расстоянии восемнадцати километров.

Князь Юрий Долгорукий основал в 1152 году ещё один город. Это **Переславль-Залесский**. Именно здесь, на Плещеевском озере, в конце XVII века юный царь Пётр Первый вместе с мастерами строил небольшие корабли. Учебная флотилия, которая была здесь построена, послужила началом создания Российского флота.

ДИГИТАЛНО НАСИЉЕ – НАСИЉЕ ДИГИТАЛНОГ ДОБА

Током последње две деценије, интернет и дигитална технологија постали су саставни део живота људи широм света. Како показују резултати истраживања, деца у све ранијем узрасту почињу да користе дигиталне уређаје, а број деце и младих који свакодневно користе интернет у сталном је порасту, и у свету и код нас.

Дигитално насиље релативно је нов феномен који током последње две деценије заокупља све већу пажњу научне и стручне јавности. Дигитално насиље (енг. cyberbullying) је коришћење дигиталне технологије (интернета и мобилних телефона) с циљем да се друга особа узнемири, повреди, понизи и да јој се нанесе штета. Осим термина дигитално насиље, у литератури се срећу и други сродни термини: електронско насиље, насиље на интернету, онлајн насиље, сајбер насиље, малтретирање у дигиталном свету и др.

Насиље, и класично и дигитално, представља социјални феномен – проблем у међуљудским односима. Међутим, насиље које се дешава у дигиталној комуникацији (посредовано дигиталним уређајима) поседује низ специфичности које га јасно разликују од класичног вршњачког насиља које се дешава у директној комуникацији „лицем у лице".

Данас се дигитално насиље најчешће врши путем:

- социјалних мрежа и платформи за дељење видео садржаја (нпр. Facebook, Google+, My Space, Twitter, Ask.fm, Omegle, YouTube, Instagram, Flickr, Snapchat и др.); CMC порука и телефонских позива; имејлова; инстант порука (IMs – instant messages) и текстуалних порука (нпр.WhatsApp, Skype, Viber и др.); сликовних порука и видео материјала; причаоница или „соба за четовање" (енг. chat rooms); блогова, форума и онлајн видео-игара.

Превенцију дигиталног насиља важно је спроводити на свим нивоима, почевши од појединца/ке, затим породице, образовно-васпитне установе, телекомуникационих компанија, државних институција, друштва у целини и то:

-развијање дигиталне писмености младих и одраслих (наставника/ца и родитеља) с циљем да се унапреде њихове вештине примене техничких мера заштите, али, још важније, да се развије свест о ризицима, али и о потенцијалима и позитивним аспектима коришћења дигиталне технологије;

-стицање социјалних вештина, односно вештина ненасилне комуникације и у реалном и у дигиталном окружењу, као и неговање породичне/школске климе која не толерише ниједну врсту насиљу, па ни дигитално.

Марко Јовановић, педагог

